

Åtgärdsprogrammet för miljömålen

Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2025

Uppföljning för verksamhetsåret 2023

Utmaningar
FÖR ETT HÅLLBART
Västra
Götaland

Introduktion

Detta är den andra uppföljningen för åtgärderna i åtgärdsprogrammet för miljömålen 2022-2025.

36 kommuner, Räddningstjänst Storgöteborg, Göteborgs luftvårdsförbund, Sydved, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har lämnat in uppföljning.

Uppföljningen lämnades in i Åtgärdswebben under januari och februari 2024, och avser det åtgärdsarbete som gjorts under 2023.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Forts. Introduktion

I Åtgärdswebben används denna skala för uppföljning av åtgärderna:

- G= Åtgärden är genomförd helt eller i huvudsak, alternativt pågår kontinuerligt
- H= Åtgärden är genomförd till hälften eller mer.
- P= Åtgärden är påbörjad men ej till hälften genomförd
- E= Ej påbörjad

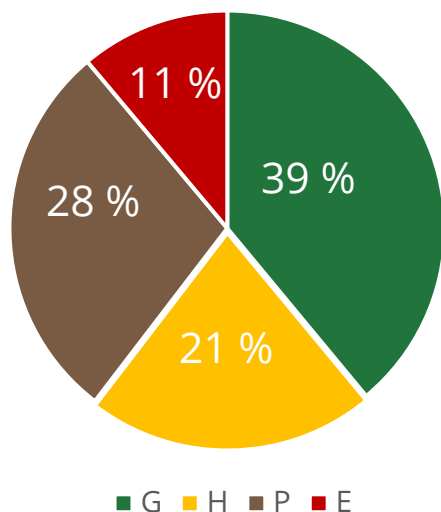
För varje åtgärd finns specifika beskrivningar av vad G,H,P,E innebär för just den åtgärden. En del åtgärder har endast fritextuppföljning. Läs mer i det [detaljerade underlaget om åtgärderna](#).

I Åtgärdswebben kan du söka fram uppföljning för vissa aktörer eller åtgärder och spara utdraget i Excel eller PDF. Guider för hur du gör detta finns här: [Åtgärdswebben - Ett hållbart Västra Götaland \(hallbartvg.se\)](#)

Hur går kommunernas åtgärdsarbete?

Översikt kommunernas GHPE-åtgärder

Kommunerna ansvarar för totalt 39 åtgärder i programmet.

Diagrammet visar genomförandegraden för 31 av dessa åtgärder*. 495 svar har rapporterats in för de åtgärderna.

36 kommuner har lämnat in uppföljning. Det är 11 fler än förra gången!

Uppföljning saknas från Tanum och Öckerö.

**Åtgärderna SO1, SO3b, SO4b, SO4c, SO7b, SO13 och SO15b har fritext-uppföljning och visas därför inte i diagrammet. För BK5c är kommunerna ansvariga men det är Lst som följer upp, den åtgärden är därför heller inte med i diagrammet.*

Nyhet! Se uppföljning av kommunernas åtgärder i kartan på hemsidan! – lägga till länk när klar

Kommunernas arbete inom Åtgärdsprogram för miljömålen och Klimat 2030 i Västra Götaland län

Val av åtgärdsprogram

Åtgärdsprogram för miljömålen 2022-2025

BK10a - Kommuner arbetar in riktlinjer...

Kommunernas klimatöften 2024-2026

Inaktiverad

Beskrivning av vad som gjorts

Ale - H

Riktlinjer finns till viss del i ÖP och I FÖP för Älvängen. Vi saknar riktlinjer för hur det görs konkret.

Bengtstors - P

Projekt med att skapa en gemensam grön infrastrukturplan för hela Dalsland har beviljat LONA-medel år 2021-2024. Projektgruppen arbetar med framtagning av ett digitalt verktyg som implementerar grön infrastruktur i den kommunala planeringen.

Borås - G

I ÖP, Energi och klimatstrategi, Borås Stads miljöprogram samt övriga styrdokument finns riktlinjer och mål för hur vi ska arbeta med grön infrastruktur, ekologisk hållbarhet mm. för att klimatanpassa och stärka den biologiska mångfalden. Många förskolor odlar med barnen och lär så in ett förhållningssätt hos barnen som gynnar den framtida utvecklingen. Alla förskolor arbetar med den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling i sin undervisning och förbereder i praktiken barn på en hållbar livsstil.

Dals-Ed - P

Projekt med att skapa en gemensam grön infrastrukturplan för hela Dalsland har beviljat LONA-medel år 2021-2024. Arbetar med framtagning av ett digitalt verktyg som implementerar grön infrastruktur i den kommunala planeringen.

Falköping - H

Sedan sommaren 2023 pågår ett arbete med framtagande av ny översiktsplan (ÖP) för Falköpings kommun. En samrådshandling har tagits fram av en politisk styrgrupp och tjänstemannagrupp. I mars 2023 antog kommunfullmäktige i Falköping en Grönstrukturplan och pollineringsplan för Falköping, Stenstorp och Floby, som har arbetats in i samrådshandlingen för ny ÖP. Grönstrukturplanen innehåller riktlinjer för bevarande av grön infrastruktur och ekosystemtjänster för att stärka biologisk mångfald och klimatanpassning. Under hösten 2023 lanserades även en skyfällskartering för Falköpings kommun som har arbetats in i samrådshandlingen. Samrådsprocessen med kommunens invånare förväntas pågå under vår och sommar 2024. Efter samrådet väntar efterföljande arbete med revidering och granskning. Översiktsplanen planeras vara redo att antas av kommunfullmäktige sommaren 2025.

Färgelanda - P

Kriterier för uppföljning

BK10a - Kommuner arbetar in riktlinjer i översiktsplanen för bevarande och utveckling av grön infrastruktur, ekosystemtjänster och ekologisk kompensation, för att stärka biologisk mångfald och klimatanpassning

G=riktlinjer finns med i antagen plan
H=riktlinjer finns med i samrådshandling
P=kommunen lyfter detta på tidig dialog med Länsstyrelsen
E= åtgärden är ej påbörjad

Teckenförklaring

Klimat 2030 - kommunernas klimatöften

Antagit klimatöften

Åtgärdsprogram för miljömålen 2022-2025

Genomförandegrad 2023

G

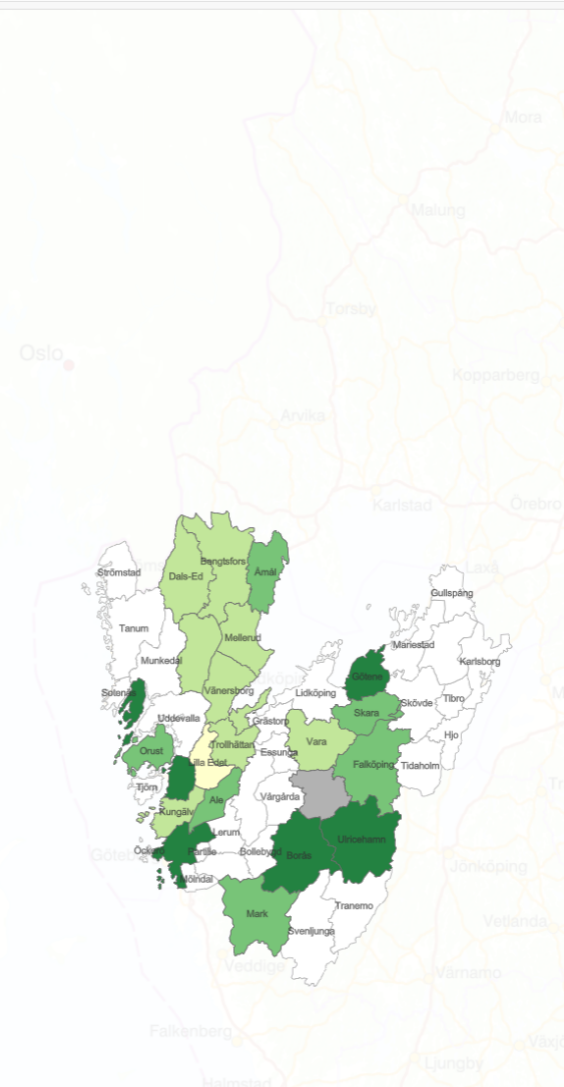
H

P

E

Fritextuppföljning

Uppföljning saknas

Resultat per utmaning

Minskad
klimatpåverkan
och ren luft

Hållbar
användning av
vattenmiljöer

Hållbart
brukande av
skog och
odlingslandskap

God bebyggd
miljö och hållbar
konsumtion

Minskad klimatpåverkan och ren luft: Länsstyrelsen summerar

Endast en åtgärd för kommunerna

KL1: Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle

29 kommuner har antagit åtgärden
27 har rapporterat för 2023
(4 G, 15 H, 7 P, 1 E)

Många kommuner är igång! 😊

Mycket fokus på

- Samhällsplanering
- Kollektivtrafik & Mobility management (kampanjer/projekt)
 - Cykelinfrastruktur
- Elektrifiering av fordon/Laddinfrastruktur
 - (Kommunernas klimatlöften)

Ett visst fokus på

- Småskalig vedeldning
- Mätning/modellering av föroreningar
 - Rökgasrening i fjärrvärmeverk

Länsstyrelsen har en åtgärd:

KL2 - Minska utsläppen av bens(a)pyren och partiklar från småskalig vedeldning

Åtgärden är Påbörjad, men mycket arbete återstår

Svårt att följa upp då mätningar av bens(a)pyren och PM2,5 saknas.

Regeringen har ej vidtagit några åtgärder efter utredningsförslag

Göteborgsregionens Luftvårdsförbund har en åtgärd:

KL3 - Minska industriernas utsläpp av flyktiga organiska ämnen (VOC)

Åtgärd Genomförd. Projektet slutrapporteras våren 2024.

- *Emissionsinventering/emissionsdatabas*
 - *Verifiering av utsläppsdata*
 - *Spridningsberäkningar*
- *Mätningar av omgivningsluft → validering av spridningsberäkningar*
- *Exponering (Miljö- och hälsoeffekter)*
 - *Beräkning av bland annat ozonbildningsbidrag*

Hållbar användning av vattenmiljöer: Länsstyrelsen summerar

**Åtgärder där
Västra
Götalandsregionen
(VGR)
går framåt**

V2 Minska miljöriskerna med
läkemedelsanvändning

**Populära åtgärder hos
kommunerna:**

V3 Minska spridning av
PFAS

V4 Genomföra
handlingsplaner för
förorenade områden

V6 Miljöanpassa
fritidsbåt användningen

**Åtgärder där
Länsstyrelsen går
framåt:**

V1 Skydda och restaurera
värdefulla vatten

V7 Främja hållbart marint
vattenbruk

Hållbar användning av vattenmiljöer: Länsstyrelsen summerar

Räddningstjänster och kommuner har kommit långt inom:

V3 Minska spridning av PFAS

(V3a använda fluorfria brandsläckningsmedel
V3b sanera utrustning och fordon från fluorerande ämnen)

V5 Genomföra kommunal kust- och havsplanering

(Statligt uppdrag till HaV att ta fram reviderade planer, genomför ett sista samråd under 2024)

V6 Miljöanpassa fritidsbåt användningen

Här behöver mer händer:

V1 Skydda och restaurera värdefulla vatten

V3 Minska spridning av PFAS

(V3 c undersöka dricksvattentäkter och
V3d sanera kraftigt förorenade platser)

V4 Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden

Här händer mycket inom ett "nytt" område:

V7 Främja hållbart marint vattenbruk

Vattenåtgärderna syftar till att:

- skydda och restaurera våra vatten
- minska övergödningen
- minska spridning av miljöskadliga ämnen

Det tar tid och effekten kan vara svårt att mäta i närtid

Hållbart brukande av skog- och odlingslandskapet: Länsstyrelsen summerar

Populära åtgärder hos kommunerna:

- SO1 Anlägga nya våtmarker
- SO9 Samverka för att bevara jordbruksmark
- SO15b Bevara och planera för skyddsvärda träd
- SO18 Ta fram kommunala skogspolicys

Gammelt skyddsvärt träd, Foto Länsstyrelsen

Åtgärder där Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen nått långt:

- SO4 Skydda värdefulla skogsområden
- SO7 Minska skadorna på kulturmiljöer i skogsbruket
- SO8 Öka arealen hyggesfritt
- SO15 Bevara och planera för skyddsvärda träd

Många kommuner har kommit långt inom:

SO9 Samverka för att bevara jordbruksmark

SO16 Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering

SO17 Skapa blomrika miljöer för pollinerare

Här behöver mer hända:

SO1 Anlägga nya våtmarker

SO3 Skydda värdefulla våtmarksområden

SO13 Ökad mängd svenskt naturbeteskött i offentliga inköp

God bebyggd miljö och hållbar konsumtion: Länsstyrelsen summerar

Populära åtgärder:

BK1 Skydda och utveckla tätorters grönområden
26 åtaganden, 8 G

BK3 Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola
23 åtaganden, 12 G
(verksamhetsutövare)
29 åtagande, 15 G
(tillsynsmyndighet)

BK7a Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP
31 åtaganden, 8 G

G! Länsstyrelsens åtgärder som är genomförda:

BK2 Driva nätverk med syfte att förbättra ljudmiljön i tätorter

BK5c erbjuda stöd via Skolmatsakademin och projektet Mer lokal mat i offentliga kök

BK6b Länsstyrelsen anordnar ett seminarium om arkitekturstrategi (fortsätter arbeta med rådgivning)

Helt klart:

BK8 Vägledning till kommunernas energiplaner

Här kan mer hända:

BK4 Ta fram kulturmiljöprogram som underlag i fysisk planering
18 åtaganden

BK5a öka inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunerna
14 åtaganden
några har lyckats bra trots ökade kostnader

BK6a Kommuner tar, själva eller tillsammans, fram en arkitekturstrategi
10 åtaganden
men stort intresse och hög kunskapsnivå på seminarium 26/1 – vi vet att fler jobbar!

Många kommuner har kommit långt inom:

BK1 Skydda och utveckla tätorters grönområden:

Flera med helhetsperspektiv på gröna värden koppling till sociala värden och gestaltad livsmiljö

BK7a Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP: *många spännande idéer för det uppstartade arbetet, olika sorters rutiner*

BK9a Kommuner arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan från resor och transporter genom sin fysiska planering: *Mångsidig palett av insatser. Flera kopplar till klimatlöften i Klimat 2030.*

Länsstyrelsens seminarier:

Genomförda

BK6b Länsstyrelsen anordnar ett seminarium om arkitekturstrategi

Kvar att genomföra

BK7b Länsstyrelsen ordnar kunskapshöjande seminarium om barnperspektivet i fysisk planering

BK9b = genom ordinarie forumet Delregionala träffar, november 2024

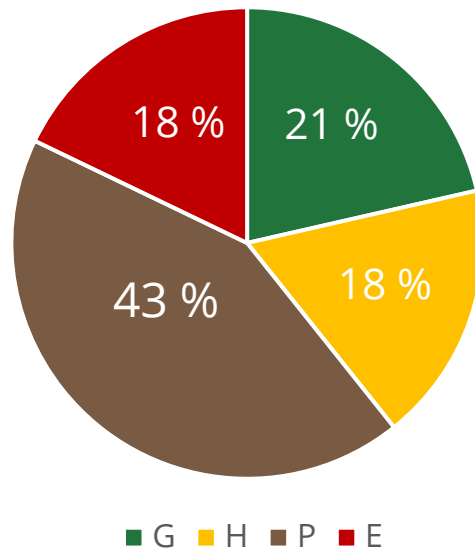
BK10b Seminarium om grön infrastruktur, ekosystemtjänster etc- planerat 2025

Bra grund för seminarier och samverkan

Hur går åtgärdsarbetet för Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen?

Översikt Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens åtgärder

Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens ansvarar för totalt 31 åtgärder.

Diagrammet visar genomförandegraden för 28 av dessa åtgärder*.

**Åtgärderna SO3b, SO4c och SO15b har fritext-uppföljning och visas därför inte i diagrammet.*

Exempel där Länsstyrelsen gjort framsteg under 2023

- Örekilsälven är nytt naturreservat (V1)
- Det marina vattenbruket ökar med bland annat nya odlingar av musslor, alger och ostron (V7)
- Fler anlagda våtmarker. Och antalet förväntas öka de närmsta åren (SO1)
- Ökad samverkan med kommunerna kring bevarande av jordbruksmark (SO9)
- Hållit takten i antalet rådgivningar inom Greppa näringen (SO10)
- Träff om framtiden vägledning för att förbättra ljudmiljön i tätorter- Länsstyrelsen Halland, Göteborgs Stad, Halmstads kommun, Naturvårdsverket (BK2)
- Utveckling av rådgivning kring klimatpåverkan från resor och transporter pågår. Planering för seminarium har påbörjats (BK9b)

G uppnått under året

- Beviljat Interreg-projekt, tar vidare samverkansmodell och utvecklar trädpolicy och trädplan i samarbete med Alingsås kommun (SO12b)
- Arrangerat webinarium och workshop om arkitekturstrategiskt arbete (BK6b)
- Tagit fram och kommunicerat vägledning för kommunernas energiplaner (BK8)

Arbete fortsätter kontinuerligt inom dessa åtgärder

*Lunchpromenad i Vänersborg under workshop för åtgärd BK6,
Foto Länsstyrelsen*

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Här har Länsstyrelsens arbete inte kommit lika långt

- Skydd av värdefulla skogsområden och mindre areal skyddad skog 2023 än 2022 (SO4a)
- Återvätning av myr- och skogsmark. Utvecklingen går åt rätt håll (SO2a)
- Barnperspektivet i fysisk planering. Seminarium planeras nu för vintern 24/25. Ny åtgärdsansvarig behöver utses (BK7b)
- Seminarium kring planeringsunderlag för grön infrastruktur. Planerad för genomförande först 2025 (BK10b)

Skogsstyrelsens åtgärdsarbete 2023

Åtgärd	Genomförandegrad
V1b - Skydda sötvattensmiljöer med syfte att bevara natur- och/eller kulturvärden	E
SO2a - återvätning av myr- och skogsmark	E
SO2b - anläggande av demonstrationsobjekt med återvätt skogsmark	E
SO4a - Skydda värdefulla skogsområden utifrån Strategi för formellt skydd av skog i Västra Götaland.	P
SO5a - Arbeta med framtagna målbilder för god miljöhänsyn genom lokala sektorsdialoger samt objektvisa dialoger i fält med representanter från skogsföretag och skogsmaskinentreprenörer	P
SO6a - Naturvårdande skötsel av biotopskydd och naturvårdsavtal	P
SO7a- Arbeta med hänsyn till kulturmiljöer i Åtgärdsgruppen för Levande skogar	G
SO8a - Öka arealen hyggesfritt skogsbruk	H

Här har det gjorts framsteg under 2023

Arbete med kulturmiljöer (SO7a):

Fältträff inom åtgärdsgruppen, tre objektvisa dialoger samt sektorsdialog med Södra, spridning av info i tidningen Skogseko och på regionalt sektorsråd

Här rullar arbetet på

Hyggesfritt skogsbruk (SO8a):

14 enskilda rådgivningar, två skogsträffar i fält och en temadag

Här har arbetet inte kommit lika långt

Skydd av sötvattensmiljöer (V1b) och anläggande av demonstrationsområden för återvättad skogsmark (SO2b)

Nästa uppföljning

Nästa uppföljning av åtgärderna i åtgärdsprogrammet för miljömålen kommer göras i början av 2025.

Kom ihåg:
Använd "Detaljerat underlag" för
genomförandet och för uppföljningen

I början av 2025 kommer också en första uppföljning av Kommunernas klimatlöften göras. Båda uppföljningarna kommer att lämnas in i Åtgärdswebben.

Kontaktuppgifter

Helena Sandmer, åtgärdswebben och uppföljning: helena.sandmer@lansstyrelsen.se

Lina Hadartz, miljömålssamordnare: lina.hadartz@lansstyrelsen.se

Andrea Carstensen, hållbarhetssamordnare: andrea.carstensen@lansstyrelsen.se

Miljömålsmail – resursbrevlåda: miljomal.vastragotaland@lansstyrelsen.se

